HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בפקדון פסול לעדות והאמר אילפא שבועה קונה שבועה היא דקניא אבל כפירה לא קניא הכא נמי דקיימא באגם ואיבעית אימא מאי שבועה קונה כדרב הונא דאמר רב הונא אמר רב [א]מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי ונשבע ואח"כ באו עדים פטור שנאמר [1]ולקח בעליו ולא ישלם כיון שקבלו הבעלים שבועה שוב אין משלם ממון גופא אמר רב הונא אמר רב מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום ונשבע ובאו עדים פטור שנאמר ולקח בעליו ולא ישלם כיון שקבלו בעלים שבועה שוב אין משלמין ממון ⊘ אמר רבא מסתברא מילתיה דרב במלוה דלהוצאה ניתנה אבל פקדון ברשותיה דמריה קאי והאלהים אמר רב אפילו בפקדון דכי כתיב קרא בפקדון כתיב יתיב רב נחמן וקאמר להא שמעתא איתיביה רב אחא בר מניומי לרב נחמן [ב]היכן פקדוני א"ל אבד משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שאכלו משלם את הקרן ⊘ הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם א"ל רב נחמן הכא במאי עסקינן כגון דנשבע חוץ לב"ד א"ל אי הכי אימא סיפא היכן פקדוני אמר לו נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שגנבו משלם תשלומי כפל הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם ואי סלקא דעתך חוץ לב"ד מי איכא כפל א"ל יכילנא לשנויי לך רישא חוץ לבית דין וסיפא בבית דין [ג]מיהו שינויא דחיקא לא משנינן לך אידי ואידי בבית דין ולא קשיא כאן בקפץ כאן בשלא קפץ א"ל רמי בר חמא לרב נחמן מכדי דרב [ב]לא סבירא לך משכוני נפשך אדרב למה לך אמר ליה לפרושה לדרב דרב הכי מתרץ לה למתניתין והא רב קרא קאמר אמרי קרא ג)[ג]לכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין הוא דאתא ולקח בעליו ולא ישלם מי שעליו לשלם הוא נשבע מתיב רב המנונא ד)[ד]השביע עליו חמשה פעמים בין בפני ב"ד ובין שלא בפני בית דין וכפר עליו חייב על כל אחת ואחת ואמר ר' שמעון מה טעם הואיל ויכול לחזור ולהודות והכא קפץ לא מצית אמרת השביע עליו קתני חוץ לב"ד לא מצית אמרת בפני ב"ד קתני הוא מותיב לה והוא מפרק לה לצדדין קתני השביע עליו חוץ לבית דין ובב"ד קפץ מתיב רבא [ה]בעל הבית שטען טענת גנב בפקדון ונשבע והודה ובאו עדים אם עד שלא באו עדים הודה משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו עדים הודה משלם תשלומי כפל ואשם והכא חוץ לב"ד וקפץ לא מצית אמרת כפל קתני אלא אמר רבא כל הודה לא שנא טוען טענת אבד ולא שנא טוען טענת גנב (נמי) לא אמר רב דהא כתיב והתודה דבעי שלומי קרן וחומש טוען טענת גנב ובאו עדים נמי לא אמר רב דהא כתיב תשלומי כפל כי קאמר א) כגון שטוען טענת אבד ונשבע ולא הודה ובאו עדים אזל רב גמדא ואמרה לשמעתא קמיה דרב אשי אמר ליה השתא ומה רב המנונא תלמידיה דרב וידע דאמר רב הודה וקמותיב הודה ואת אמרת הודה לא אמר רב אמר ליה רב אחא סבא לרב אשי רב המנונא הכי קא קשיא ליה

אי

בפקדון פסול לעדות. ומוקמינן לה בריש שנים אוחזין ו) כגון דאמרי סהדי דההיא שעתא דכפר ליה נקיט בידיה ומפסיל אף ע"ג דלא אשתבע דאי באשתבע מה לי מלוה מה לי פקדון: **שבועה קונה.** קס"ד להתחייב באונסים משעה שנשבע לשקר קאמר: **ואיבעית אימא שבועה קונה.** דקאמר אילפא לגמרי קאמר דתו לא משלם כדרב הונא: **דלהוצאה ניתנה.** ובעיא תשלומין ואיכא למימר דבשבועה אפטר ליה מתשלומין כדכתיב ולא ישלם: **אבל פקדון ברשותיה דמריה קאי.** ואין כאן ולא ישלם דהא כל היכא דאיתיה דמריה הוא: **בפקדון כתיב.** גבי שומר שכר: **להא שמעתא.** דרב הונא: **משלם את הקרן.** וכפל לא דאין כפל אלא בטוען נגנב וחומש ואשם נמי לא שייכי אלא כשהודה דכתיב בגזל הגר והתוודו ז): **הודה מעצמו.** לאחר שבועה. קתני מיהא רישא משלם קרן על ידי עדים וקשיא לרב דאמר כיון שנשבע לא ישלם אפי' באו עדים. ומסיפא לא פריך דבהודה לא קאמר רב דהא כתיב ח) והשיב את הגזלה ובנשבע והודה משתעי קרא: **חוץ לב"ד.** לא אלימא שבועה לאפקועי ממונא: **כאן בקפץ.** ברישא דקתני משלם כשקפץ זה והשביעו קודם שחייבוהו בית דין וכי קאמר רב בלא קפץ והדיינין השביעוהו וקנייה אותה ט) שבועה דקרא בשבועת הדיינין כתיב. ואע"ג דסיפא לא מתוקמא בקפץ דקתני כפל וכפל לא איתי' אלא בשבועת הדיינין מ"מ רישא בקפץ וניחא ליה לאוקמי בתרי גווני ובחד דוכתא ולא לאוקמי בשני מקומות. וסיפא לא קשיא ליה לרב דאע"ג דקתני משלם כפל לאחר שבועה וכל שכן קרן דמודה רב בטוען טענת גנב כדלקמן בשמעתין דשבועה דקא מחייב ליה כפל לא מקנייה ליה קרנא: **משכוני נפשך.** לבא במקומו לתרץ קושיות ולהעמיד דבריו: **נשבעין ולא משלמין.** הנתבע ישבע ויפטר ולא ישבע התובע ויטול: **חייב על כל אחת ואחת.** חומש ואשם: **הואיל ויכול לחזור ולהודות.** ונמצא דבכולן כופר ממון: **השביע עליו קתני.** ומדלא תני השביעו שמע מינה על ידי דיינין הטיל עליו שבועה וקיבל על כרחו. וקתני יכול לחזור ולהודות אלמא אכתי ממונא אית ליה גביה: **לצדדין קתני השביעו עליו חוץ לב"ד.** דאע"ג דחייבוהו ב"ד שבועה כיון דמחוץ לב"ד השביעו לא קנייה ובפני ב"ד דקתני לא אהשביע עליו קאי: **אם עד שלא באו עדים הודה משלם קרן וחומש ואשם.** ולא כפל דאין משלם קנס על פי עצמו: **משלם כפל ואשם.** אבל חומש לא דחומשו עולה לו בכפלו כדאמרינן בפרק מרובה (לעיל דף סה.). אלמא בין נשבע ובאו עדים בין נשבע והודה חייב: **אלא אמר רבא.** לא תשנייה לתיובתיה דרב המנונא לצדדין דיכול לחזור ולהודות לאו תיובתא הוא לרב הונא דכיון דהודה לא קאמר רב דכל הודה לא שנא טוען טענת גנב ונשבע והודה ולא שנא טוען טענת אבד ונשבע והודה לא אמר רב דפטור: **דהא כתיב והתודה.** בגזל הגר כתיב (במדבר ה) ובנשבע דהא קרן וחומש כתיב: **וטוען טענת גנב ובאו עדים נמי לא אמר רב.** דכפל כי כתיב בהכי כתיב בנשבע ובאו עדים כדאמר בפרק מרובה [לעיל סג:]: **אמרה לשמעתא.** להא דרבא דאמר כל הודה לא אמר רב: **רב המנונא תלמידו דרב הוה.** דקיימא לן אמרי בי רב רב המנונא בפ"ק דסנהדרין (דף יז:) ואי לאו דידע דאפילו בהודה פטר רב לא הוה מותיב ליה מהואיל דיכול לחזור ולהודות:

אי

איתיביה רב אחא בר מניומי. פי' בקונט' דלא פריך אלא מרישא והעדים מעידין כו' ולא מסיפא ואין נראה דהא רבא מקשה לקמן בהדיא מהודה דאכתי לא מחלק בין הודה לעדות עד דמתרץ לקמן הכי וא"ת א"כ אמאי לא פריך נמי מסיפא ונראה דהא ודאי פשיטא דלא אמר בטוען טענת גנב ונשבע ובאו עדים שיהא פטור דא"כ לא משכחת כפל דכתיב באורייתא אבל בהודה ס"ד דרב פוטר ואע"ג דבשבועה והודאה כתיב חומש רב הוה מוקי לקרא בקפץ ונשבע דחומש ואשם מחייב אף אשבועת עצמו אבל בנשבע ע"פ ב"ד והודה בעי למימר רב דפטור דאשבועת ב"ד כתיב ולקח בעליו ולא ישלם: **כאן** שקפץ. תימה אם כן אמאי נקט ברישא טוען טענת אבד אפי' בטוען טענת גנב ה"מ למנקט דלא מחייב כפל כיון שקפץ: **קפץ** לא מצית אמרת דהשביע עליו קתני. ותימה דלעיל קתני משביעך אני ומוקי לה בקפץ ויש לומר דהשביע עליו משמע ע"י ב"ד אבל משביעך אני משמע שקפץ והשביעו:

ולישני

מסורת הש"ם

א) [לעיל סג:] לקמן קח: שבועות מט., ב) [לעיל מג. כתובות מב:], ג) שבועות מה., ד) שם לו:, ה) לעיל סה. שבועות לז:, ו) [ב"מ ה:], ז) [במדבר ה], ח) [ויקרא ה], ט) בס"א: דאותה,

* * *

תורה אור השלם

1. שְׁבֻעַת יְיָ תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ וְלָקַח בְּעָלָיו וְלֹא יְשַׁלֵּם: שמות כב י

* * *

הגהות הב"ח

(א) גמ' כי קאמר רב כגון שטוען:

* * *

גליון הש"ם

גמ' אמר רבא מסתברא מילתיה דרב. גיטין דף יג ע"ב וש"נ: שם הודה מעצמו. עיין לקמן דף קח ע"א תוס' ד"ה ובאו עדים:

* * *

רבינו חננאל

אמר רב הונא אמר רב מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום ונשבע ובאו עדים פטור שנאמר ולקח בעליו ולא ישלם כיון שקבלו הבעלים שבועה שוב אין משלמין ממון. ואוקימנא הא דרב בין במלוה בין בפקדון. ופר"ח זצ"ל דהא דרב ליתא. לא קשיא כאן בקפץ כאן בלא קפץ. וכתב ר"ח ז"ל ש"מ מאן דקפץ ונשבע אינה שבועה, והא דגרסינן בגיטין מודה רב בקופצת, לאו שנחשבת כשבועה, אלא רב דלא הוה מגבי כתובה לארמלתא, בקופצת מודה שמשביעה ומגבי לה כתובה ע"כ. בקפץ ונשבע, [פי'] לא השביעוהו בית דין. ש"מ מאן דקפץ ונשבע אינה שבועה, והא דאמר בגיטין מודה רב בקופצת, לא כי נחשבת לה שבועה אלא לא הוה מגבו לה כתובה לארמלתא, [אבל] בקופצת מודה שמגבו לה כתובתה. (ד)פר"ח.

עין משפט נר מצוה

קמו א ב מיי' פ"ב מהל' טוען ונטען הלכה יא סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' פז סעיף כט וסעיף ל [ודלא כרב] [רב אלפס כאן ובשבועות סוף פ"ז דף שיט]:

קמז ג מיי' פ"א שם הלכה ד סמג שם טוש"ע ח"מ סי' פט סעיף א:

קמח ד מיי' פ"ז מהל' שבועות הלכה ט סמג לאוין רמח:

* * *

מוסף רש"י

בפקדון. הכופר בפקדון אפילו על מקלת ובאו עדים והעידוהו, **פסול לעדות.** דמאי הוה ליה גבי פקדון לאשתמוטי נפשיה, ושמא תאמר אבד ממנו ואשתמיט ליה עד דמשכח ליה, לקמן (ה:) מוקמינן בדאתו סהדי ואמרי ההיא שעתא בידיה נקיט ליה (ב"מ ד.) ואפילו לא נשבע, דמשעה דכפר איחשיד ליה אממונא (שבועות מ:). **היכן פקדוני.** אמר לשומר חנם היכן שורי, אמר ליה אבד (שם מט.). **משלם את הקרן.** דאין כפל אלא בטענת גנב (לעיל סג:). **הודה מעצמו.** שלא באו עדים (שבועות מט.). **משלם קרן וחומש ואשם.** דכתיב או מכל אשר ישבע עליו לשקר וגו' וזהו אשם גזילות, ואינו בא אלא על הודאת פיו, דאע"פ דלא כתב בההיא פרשה הודאה, כתב רחמנא באשם גזל הגר בפרשת נשא והתודו את חטאתם וגו' וחומש נמי אינו בלא אשם (לעיל סג:) כדין שבועת הפקדון דאינה באה עד שמודה ושב מרשעו ובא להתכפר, דכתיב בשבועת גזל הגר בפרשת נשא והתודו את חטאתם אשר עשו וגו' (שבועות מט.). **לכל הנשבעין שבתורה.** כל המחוייבין שבועה מן התורה, **נשבעין ולא משלמין.** כלומר לא חייבה תורה שבועה לישבע וליטול אלא הנתבע ישבע לתובע ולא ישלם (שבועות מד:). **הואיל ויכול לחזור ולהודות.** אחר כפירה, נמצא שבכל שבועה הוא כופרו ממון (שם לו:). **בעל הבית שטען טענת גנב בפקדון.** פטר עצמו על ידי גניבה, שטען נגנב הימני ושומר חנם פטור מגניבה וקיי"ל שאם נשבע ובאו עדים משלם כפל כגנב עצמו, אבל אם הודה אח"כ אין כאן כפל דמודה בקנס פטור, אבל חומש ואשם יש משום שבועת הפקדון (שם לז:). **משלם קרן וחומש ואשם.** משום שבועה, ואין כאן כפל דמודה בקנס פטור (לעיל סה.). **ואם משבאו עדים.** ונתחייב בכפל, הודה (שם). **משלם תשלומי כפל.** משום עדים, **ואשם.** משום שבועה, אבל חומש לא משלם וילפינן לה מהאי קרא ושלם אותו בראשו וחמישיתו יוסף עליו, ממון המשתלם בראש מוסיף חומש, ושאינו משתלם בראש, כגון זה שישלם עליו כפל, אין מוסיף חומש (שבועות לז:).